

Miért kedvelem Németh Miklóst?

A Népszava december 11-i számában az ország „élő lelkiismerete”, **Eörsi István** szólalt meg – ki tudja, miért éppen most – Németh Miklós ellen. Voltaképpen egyet szoktam érteni **Eörsi** mondanivalójának lényegével, ha néha érdekesebb megfogalmazásai visszatetszést is szülnek bennem. Most azonban ezen felül valami aránytévésztés is történik cikkében. Olyasmit kritizál legutóbbi cikkében érthető szubjektivitással, amiről maga is többször elgondolkodhatna, ha az önismeret valamilyen fokán, akár a legalacsonyabb szintjén szeretné régebbi cselekedeteit, ötvenes évekbeli mondatait patikamérlegre vagy akár egy durvább mérlegre – mondjuk egy mázsára – rátenni. Azt hiszem, volna mit megmérni, mint mindazoknak, akik azokban az években fiatalos forradalmi lelkesedéssel váltak közreműködővé. Csakhogy akkor biztosan nem lehetne felhőtlenül boldog és megelégedett önmagá-

val. Pedig elkövetett hibái ellenére későbbi évtizedekbeli tevékenységéből sokat lehetne a javára írni és ez sokkal hitelesebbé tenné mostani bírálataiban.

Pszichológiailag persze lehetne magyarázni az „élő lelkiismeret” szerepét, de most nem **Eörsi** életeseeményeiről vagy akár politikai tévelygéseiről, mindent és mindenkit – barátot és ellenfelet – osztorozó magatartásáról van szó. (Bár már arról sem ártana egyszerű szót ejteni azoknak, akik **Eörsivel** együtt, vállaltva próbálták az ötvenes évek elején a rákosista kommunista gondolkodást az értelmiségiek előtt szimpatikussá tenni. Legalább annyi mérget csepegtettek ezzel a fejekbe tanult ember létükre, mint amilyen mérgező lehetett egy későbbi funkcionáriusnak meghasonlani. Hisz az értelmiségiek felelőssége értelemszerűen sokkal nagyobb az egyszerű munkásemberénél, hisz legitimáltak egy brutális rendszert, szinte jóvátehetetlenül...)

Mindezt azonban nem vádként írom le, csupán azért, mert azt gondolom, hogy hozzá tartozik az igazsághoz akkor is, ha a későbbiekben – 1956-ban – pálfordulás következett be jó pár, ma is közvéleményt formáló értelmiséginél.

Most azonban Németh Miklósról van szó, aki, akárhogy is számolom, majdnem húsz évvel fiatalabb **Eörsinél**, így még véletlenül sem nyithatta volna rá a szemét 56-ra. Az azt megelőző politikai tevékenységre meg végképp nem volt lehetősége, lévén, akkor még az általános iskola első osztályaiban koptatta a padot.

Azért kedvelem Németh Miklóst, mert volt bátorsága és judiciuma ahhoz, hogy szakértői kormánya élén gátat vessen Bős-Nagymarosnak. Mert a mostanában vádként felhozott spontán privatizációval nemzeti burzsoáziát teremtett. Mert a rendszer-váltás két évében a nyugodt, kiegyensúlyozott kormányzást biztosította. Megteremtette a tárgya-

lások nyugodt légkörét. Horn Gyulával együtt megnyitotta a határokat a németek előtt, s ezzel egy új Európa megteremtésében felelhetetlen szerepet vállalt... Mert egyetlen éjszaka lefegyverzete a munkásörséget. Mert a munkahelyi pártszervezeteket betiltotta. Mert tisztességben adta át a kormányt Antall Józsefnek, az első szabadon választott miniszterelnöknek. Mert nem csak mint politikus, de mint egy külföldi bankár is helyt állt, bebizonyítva ezzel szakértelmét (bár mostanában szimpla személyzetisnek mondják jóakarói.) Igaz az is, hogy mindezekben kényszerítő ereje volt az ellenzéknek, és a Szovjetunió gyengeségének. De aki felismerte, hogy cselekedni lehet, az Németh Miklós volt. Valójában vele kezdődött a rendszer-váltás, akár tudomást veszünk erről, akár nem. Erről mostanában sokan – bizonyára párttársai is – gyakran elfelejtkeznek.

Veér András